

ВІДЗИВ

офіційного опонента на дисертацію Рязанцевої Олександри Віталіївни
«Формування готовності студентів магістерської підготовки
до педагогічної комунікації в умовах дистанційної освіти»,
подану на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук із спеціальності 13.00.04 – теорія і методика
професійної освіти

Світові тенденції глобалізації, активний розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, євроінтеграційні процеси в системі вищої освіти зумовили неабияку актуальність проблеми формування готовності студентів до педагогічної комунікації в умовах дистанційної освіти. Особливо це стосується студентів-магістрантів, для яких педагогічна комунікація є не лише засобом навчання, а й складником професійної підготовки. Про необхідність упровадження дистанційної освіти з метою модернізації національної освітньої системи, яка відповідала б новим запитам суспільного життя, враховувала б кращі зразки світового досвіду наголошено в державних документах (Законі України «Про вищу освіту», Державній програмі «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці», Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні).

Представлена до захисту робота є цілісним системним дослідженням. Аргументація дисертанткою актуальності й доцільності розробки теми «Формування готовності студентів магістерської підготовки до педагогічної комунікації в умовах дистанційної освіти» є вичерпною.

Коректно сформульовано об'єкт, предмет, мету, завдання як структурні елементи дослідження. Проведений аналіз дисертації свідчить, що дослідниці вдалося не лише оптимально визначити стратегію наукового пошуку, а й забезпечити його максимально повну реалізацію.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації, їх достовірність не викликають заперечень. Не викликає сумнівів

наукова новизна дослідження, оскільки О. В. Рязанцевою вперше розроблено, обґрунтовано та апробовано технологію формування готовності студентів магістерської підготовки до педагогічної комунікації в умовах дистанційної освіти та етапи її реалізації. Науково цінним є й авторський підхід щодо конкретизації суті ключових понять дослідження, а саме «дистанційна освіта», «комунікація», «педагогічна комунікація в умовах дистанційної освіти».

Цілком коректною є, на нашу думку, структура дисертації, представлена трьома розділами, логіка викладення автором матеріалу дозволила їй системно й вичерпно розкрити теоретичні положення та інноваційні засоби вирішення поставленої проблеми.

Так, у першому розділі дисертації («Формування готовності студентів магістерської підготовки до педагогічної комунікації в умовах дистанційної освіти») подано результати аналізу численних наукових позицій з метою розкриття таких базових понять, як «комунікація», «дистанційна освіта», «педагогічна комунікація» та форми її реалізації в умовах дистанційної освіти, що дозволило сформулювати авторське бачення сутності поняття «педагогічної комунікації в умовах дистанційної освіти» як складний вид педагогічної діяльності, що може відбуватися між двома та більше учасниками у віртуальному освітньому просторі, характеризується як процес розвитку культуромовної особистості студента, зокрема мовної індивідуальності й коректності.

У другому розділі («Теоретичне обґрунтування технології формування готовності студентів магістерської підготовки до педагогічної комунікації в умовах дистанційної освіти») представлена авторська позиція щодо змісту та структури поняття «готовність студентів магістерської підготовки до педагогічної комунікації в умовах дистанційної освіти», компонентами якого цілком слушно виокремлено мотиваційно-ціннісний, змістовий, процесуальний та особистісно-рефлексійний.

У третьому розділі («Експериментальна перевірка ефективності технології формування готовності студентів магістерської підготовки до

педагогічної комунікації в умовах дистанційної освіти») дисертанткою представлено систему покомпонентних критеріїв та їхніх якісних показників сформованої готовності студентів магістерської підготовки до педагогічної комунікації в умовах дистанційної освіти: мотиваційний, когнітивний, діяльнісно-інформаційний та рефлексійно-результативний. Авторкою детально представлено діагностувальну технологію констатувального етапу педагогічного експерименту, а саме використання комплексу таких методів науково-педагогічного дослідження: педагогічні спостереження, анкетування, метод бесіди та інтерв'ювання, тестування. Наголосимо, що Олександрою Віталіївною чітко визначено завдання констатувального, формувального та контрольного етапів педагогічного експерименту, обрано ефективні методи вимірювання, ґрунтовно проведено кількісний та якісний аналіз експериментальних даних. Оформлення дисертації не викликає зауважень; матеріал викладено аргументовано, він відзначається доказовістю та переконливістю.

Дисертаційне дослідження вирізняється не лише багатством експериментально обґрунтованих результатів, чітким їх теоретичним узагальненням, а й постановкою запитань, що можуть скласти перспективну лінію дослідження проблем професійно-педагогічної підготовки майбутніх викладачів.

Результати дослідження неодноразово доповідалися на всеукраїнських та міжнародних конференціях. Основні положення дисертації знайшли висвітлення у 17 одноосібних публікаціях, із них – 7 статей у провідних фахових виданнях України, 1 публікація в міжнародному періодичному виданні, 9 у матеріалах і тезах науково-практичних конференцій.

Опубліковані матеріали можуть бути використані у практиці роботи класичних, педагогічних і гуманітарних університетів, коледжів, створення спеціалізованих курсів, написання курсових та магістерських робіт.

Зміст дисертації й публікацій відповідає спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; автореферат відображає основні положення дисертації.

Поряд із позитивною характеристикою роботи слід висловити певні зауваження й побажання:

1. У першому розділі проаналізовано психолого-педагогічний аспект проблеми формування готовності студентів магістерської підготовки до педагогічної комунікації в умовах дистанційної освіти. Вважаємо, що в § 1.1, присвяченому висвітленню основних понять дослідження, слід сконцентрувати увагу саме на визначенні сутності феномена «готовність», розкрити більш повно взаємозв'язок понять «підготовка», «готовність», «компетентність».

2. У § 1.3 (с. 77-78) серед основних форм передачі навчальної інформації під час дистанційного навчання дисертантка виокремлює такі види лекцій, як: проблемна, візуалізація, бінарна, з помилками, конференція, консультація. Бажано було б більш ґрунтовно розкрити функціональні особливості впровадження окреслених видів лекцій в умовах дистанційної освіти.

3. Характеризуючи процес реалізації професійно-мотиваційного етапу технології формування готовності студентів магістерської підготовки до педагогічної комунікації в умовах дистанційної освіти, на с. 138 авторка зазначає використання автоматизованої платформи для навчання Moodle. Бажано було б надати більш детальну інформацію щодо можливостей та потенціалу впровадження окресленої платформи в умовах дистанційної освіти.

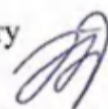
4. Варто було б, на нашу думку, представити в тексті дисертації більш вичерпну інформацію щодо засобів реалізації особистісно-рефлексійного етапу формування готовності студентів магістерської підготовки до педагогічної комунікації в умовах дистанційної освіти, зокрема, навести приклади рефлексійно-ділових ігор з використанням евристичного діалогу, рефлексійного полілогу, рефлексійної інверсії та рефлексивного тренінгу (с. 199), а також вказати тематику занять, на яких окреслені методи використовувалися.

5. У діагностиці змін, що відбулися у рівнях готовності студентів магістерської підготовки до педагогічної комунікації в умовах дистанційної освіти до і після проведення експериментальної роботи, бажано було б надати не тільки кількісні, але й якісні характеристики змін, що відбулися у студентів.

Висловлені зауваження і побажання не знижують теоретичної та практичної значущості роботи. Дисертація є завершеною працею, в якій отримано нові науково обгрунтовані результати, котрі вирішують конкретну наукову задачу формування готовності студентів магістерської підготовки до педагогічної комунікації в умовах дистанційної освіти.

Висновок: дисертація «Формування готовності студентів магістерської підготовки до педагогічної комунікації в умовах дистанційної освіти» є завершеним самостійним дослідженням, яке відповідає пп. 9, 11, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 656 від 19.08.2015 р., № 1159 від 30.12.2015 р., № 567 від 27.07.2016 р.), що дає підстави для присудження її автору – Рязанцевій Олександрі Віталіївні – наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент:
кандидат педагогічних наук,
ст. викладач кафедри граматики
англійської мови
Одеського національного університету
імені І. І. Мечникова

О. В. ХРОМЧЕНКО

